

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ТА БІЗНЕСУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету
доц. А. В. Сташин
(підпис)
“31” січня 2023 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

БЮДЖЕТНА СИСТЕМА

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(шифр і назва спеціальності)

освітня програма: Фінанси, митна та податкова справа

освітній ступінь: магістр

денна форма навчання

ЛЬВІВ 2023

КАФЕДРА ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Програма навчальної дисципліни «Бюджетна система»
галузь знань 07 „Управління та адміністрування”, спеціальності 072
«Фінанси, банківська справа та страхування» - 31 с.

Розробник:

Західна О.Р. – доцент кафедри фінансового менеджменту, к.е.н., доцент

Робоча програма розглянута на засіданні кафедри фінансового менеджменту

Протокол від 24 січня 2023 р. № 6/1

Завідувача кафедри
фінансового менеджменту

_____ проф. Ситник

Н.С.

«24» січня 2023 року

Затверджено Вченою радою факультету

Протокол № 7 від "31" січня 2023 року

ЗМІНИ
до робочої програми навчальної дисципліни

Навчальний рік	Дата засідання кафедри (перезатвердження робочої програми)	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

©Західна О.Р., 2023 рік

©ЛНУ імені Івана Франка, 2023 рік

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Предмет навчальної дисципліни

Предметом дисципліни «Бюджетна система» є вивчення системи фінансово-економічних відносин, що виникають в процесі формування бюджету та здійснення видатків, які забезпечують реалізацію функцій держави.

Мета навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Бюджетна система» є формування базових знань щодо функціонування та розвитку бюджетної системи на національному та регіональному рівнях; формування фахових компетенцій, необхідних для виконання функцій, пов'язаних із процесами бюджетування.

Основні завдання

Завдання вивчення дисципліни «Бюджетна система» полягають у:

- засвоєнні теоретичних основ формування і використання бюджету держави;
- розуміння засад бюджетного устрою і принципів побудови бюджетної системи держави;
- вивчення місця та ролі бюджету в фінансовій системі;
- формуванні теоретичних і практичних знань щодо методів і джерел формування доходів бюджету та напрямів і форм фінансування видатків;
  - оволодіння знаннями щодо механізму складання, затвердження та виконання бюджету;
- оволодінні методикою визначення обсягів бюджетних видатків, які забезпечують реалізацію функцій держави;
- формуванні знань з питань державного кредиту та управління державним боргом.
- вивчення процесу формування та розподілу міжбюджетних трансфертів

1.1. Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Мікроекономіка	Митна справа
Макроекономіка	Місцеві фінанси
Фінанси	Міжнародні фінанси
Гроші і кредит	

1.1. Компетентності та результати навчання за дисципліною: загальні, спеціальні (фахові, предметні) компетентності

ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.

СК12. Здатність застосовувати теоретичний та методичний інструментарій для удосконалення механізму реалізації бюджетної політики, оцінки фінансової спроможності територіальних громад, інноваційних методів організації фінансових відносин суб'єктів господарювання та використання набутих знань при управлінні фінансами у різних галузях економіки.

Результати навчання

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях фінансової системи.

ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна, податкова системи, митна система, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

ПР 24.Формувати, обґрунтовувати та реалізовувати фахові рішення у сфері фінансів державного сектору економіки та рішення направлені на оптимізацію фінансів територіальних громад.

Вимоги до знань і умінь
В результаті вивчення дисципліни студенти повинні

Знати	Уміти
Тенденції розвитку, функціонування бюджетної системи України і сучасних світових бюджетних систем та їх структури;	Виконувати необхідні розрахунки бюджетних доходів і витрат на всіх рівнях бюджетної системи;
Основи законодавства у сфері бюджетно-податкового регулювання;	Складати проекти кошторисів бюджетних установ;
Сутність, складові та стратегічні перспективи бюджетної політики;	Вільно орієнтуватися в теоретичних та практичних проблемах бюджетної системи;
Бюджетний процес на загальнодержавному і місцевому рівнях;	Аналізувати та визначати обґрунтовані межі бюджетного дефіциту, ефективні джерела фінансування бюджету;
Джерела формування доходів державного бюджету, місцевих бюджетів, бюджетів місцевого самоврядування; напрями і форми фінансування видатків з бюджетів усіх рівнів;	Оцінювати склад і структуру доходів бюджетів, визначати резерви їх зростання;
Основи управління бюджетним дефіцитом;	
Особливості використання інструментарію міжбюджетних відносин;	Аналізувати показники видаткової частини бюджету, визначати напрями ефективного витрачання бюджетних коштів;
Порядок кошторисного планування видатків бюджетних установ;	Управляти державним боргом;
Сутність та особливості управління державним боргом.	Формувати та обґрунтовувати власну думку про стан бюджетної системи.

РОЗДІЛ 2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер теми	Назва теми
Вступ	Предмет і завдання дисципліни
Тема 1.	Сутність, призначення і роль бюджету держави
Тема 2.	Бюджет як основний фінансовий план держави
Тема 3.	Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування
Тема 4.	Бюджетний устрій і побудова бюджетної системи
Тема 5	Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання
Тема 6	Бюджетний процес та його учасники
Тема 7	Система доходів бюджету
Тема 8	Система видатків бюджету
Тема 9	Основи фінансування бюджетної сфери в Україні
Тема 10	Видатки бюджету на економічну діяльність та науку
Тема 11	Видатки бюджету на оборону та управління
Тема 12	Видатки бюджету на соціальну сферу
	12.1. Видатки бюджету на освіту
	12.2. Видатки бюджету на охорону здоров'я
	12.3. Видатки бюджету на соціальний захист та соціальне забезпечення населення
	12.4. Видатки бюджету на культуру і мистецтво
	12.5. Видатки бюджету на розвиток фізичної культури і спорту
Тема 13.	Державний кредит і видатки бюджету на обслуговування державного боргу

РОЗДІЛ 3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вступ. Предмет і завдання дисципліни

Предмет, завдання і структура дисципліни та метод її вивчення. Значення дисципліни "Бюджетна система" у підготовці фінансистів-економістів та її взаємозв'язок з іншими дисциплінами навчального плану.

Організація навчання. Використання у навчальному процесі підручників, навчальних посібників, ресурсів інтернет-мережі, законодавчого, інструктивного та практичного матеріалів.

Організація самостійної роботи студентів.

Тема 1. Сутність, призначення і роль бюджету держави

Функції держави як визначальний чинник формування бюджету. Державний бюджет як економічна категорія. Взаємозв'язок бюджету з іншими економічними категоріями. Місце і роль бюджету в системі фінансових відносин. Бюджетна централізація ВВП та її об'єктивні межі. Тенденція зростання бюджетної централізації ВВП, чинники, що протидіють цій тенденції. Забезпечення оптимальних пропорцій розподілу і перерозподілу ВВП. Фінансові протиріччя у суспільстві, пов'язані із суб'єктивним формуванням бюджету та способи їхнього вирішення. Характеристика грошових відносин, що становлять зміст державного бюджету.

Місце і роль бюджету в системі фондів грошових коштів. Державний бюджет як централізований фонд грошових коштів держави, його характерні ознаки.

Місце і роль бюджету у фінансовій системі України. Державний бюджет як центральна ланка фінансової системи. Функції бюджету, їх характеристика.

Бюджетна політика Української держави, її особливості та значення. Бюджетна стратегія і бюджетна тактика держави в сучасних умовах.

Тема 2. Бюджет як основний фінансовий план держави

Місце і роль державного бюджету в системі фінансових планів. Державний бюджет як основний фінансовий план. Взаємозв'язок державного бюджету з іншими фінансовими планами України. Відмінності між бюджетом як фінансовим планом та бюджетом як економічною категорією.

Правовий характер бюджету, його чинники. Бюджет як віддзеркалення економічної, соціальної і міжнародної політики держави. Поточний бюджет. Бюджет розвитку місцевих бюджетів.

Сутність, принципи і завдання бюджетного планування в сучасних умовах господарювання. Бюджетне планування як складова частина фінансового планування. Місце і роль бюджетного планування у системі соціально-економічного планування в Україні. Етапи та методи бюджетного планування.

Основи побудови Державного бюджету України. Бюджетний період.

Тема 3. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування

Стан бюджету: рівновага доходів і видатків, бюджетний профіцит, бюджетний дефіцит. Фактори, що впливають на стан бюджету. Бюджетний

дефіцит, його сутність, причини виникнення, соціально-економічні наслідки, джерела фінансування, шляхи та методи подолання.

Бюджетний дефіцит в сучасних умовах державного регулювання економіки. Класифікація бюджетного дефіциту. Розрахунок абсолютних і відносних показників бюджетного дефіциту. Співвідношення ВВП держави та обсягів бюджетного дефіциту.

Тема 4. Бюджетний устрій і побудова бюджетної системи України

Основи бюджетного устрою: встановлення принципів побудови бюджетної системи; виділення окремих видів бюджетів; розподіл доходів і видатків між окремими ланками бюджетної системи; встановлення характеру взаємовідносин між бюджетами.

Поняття бюджетної системи. Структура бюджетної системи України, взаємозв'язок між окремими ланками бюджетної системи.

Принципи побудови бюджетної системи України та їх характеристика.

Бюджетні повноваження Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Верховної Ради АРК, Ради Міністрів АРК, обласних та районних державних адміністрацій, виконавчих органів міських, селищних та сільських рад.

Бюджетна класифікація. Значення бюджетної класифікації для прогнозування доходів і видатків бюджетів та їх виконання. Структура бюджетної класифікації. Класифікація доходів бюджету. Процесуальна класифікація видатків бюджету: функціональна, відомча та економічна, програмна. Класифікація фінансування бюджету; класифікація боргу.

Особливості бюджетної децентралізації як складової реформи, що триває в Україні.

Тема 5. Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання

Засади розмежування доходів і видатків між рівнями бюджетної системи. Фактори, що визначають порядок і пропорції розподілу доходів між бюджетами. Чинники і порядок закріплення доходів. Види регулюючих доходів і порядок бюджетного регулювання. Проблеми економічної ефективності бюджетного вирівнювання в Україні.

Доходи місцевих бюджетів.

Поняття та мета регулювання міжбюджетних відносин. Критерії розмежування видів видатків між місцевими бюджетами.

Видатки, що здійснюються з Державного бюджету України.

Місцеві бюджети, їх місце у бюджетній системі України та роль у соціально-економічному розвитку регіонів і адміністративно-територіальних утворень. Видатки місцевих, бюджетів.

Види міжбюджетних трансфертів. Порядок надання міжбюджетних трансфертів.

Тема 6. Бюджетний процес та його учасники

Сутність бюджетного процесу. Учасники бюджетного процесу. Стадії бюджетного процесу на загальнодержавному рівні. Стадії бюджетного процесу на місцевому рівні.

Шляхи удосконалення бюджетного процесу в Україні. Сутність та складові програмно-цільового методу у бюджетному процесі.

Тема 7. Система доходів бюджету

Методи формування доходів бюджету. Доходи держави від підприємницької діяльності. Доходи від державних майна, угідь, послуг. Податковий метод мобілізації доходів бюджету. Державні позики.

Джерела формування доходів бюджету. ВВП і національний дохід як основа дохідної бази бюджету. Причини й умови використання національного багатства для формування доходів бюджету.

Склад, структура і динаміка доходів державного бюджету. Доходи загального і спеціального фондів. Форми і методи мобілізації доходів бюджету. Податкові методи формування доходів бюджету. Функціональне призначення і характеристика різних видів податків у формуванні доходів бюджету. Неподаткові доходи бюджету. Доходи від операцій з капіталом. Трансферти. Аналіз доходів державного бюджету.

Склад і характеристика доходів місцевих бюджетів. Доходи місцевих бюджетів, джерела їх формування. Склад і структура доходів загального і спеціального фондів відповідних місцевих бюджетів: обласних, районних бюджетів, бюджетів міст обласного значення, бюджетів територіальних громад. Аналіз доходів місцевих бюджетів.

Тема 8. Система видатків бюджету

Склад і характеристика видатків Державного бюджету. Склад і динаміка видатків Державного бюджету. Склад видатків загального та спеціального фондів. Структура видатків бюджету. Склад і характеристика видатків місцевих бюджетів. Склад видатків місцевих бюджетів. Структура видатків бюджету. Видатки загального та спеціального фондів відповідних місцевих бюджетів: обласних, районних бюджетів, бюджетів міст обласного значення, бюджетів територіальних громад. Аналіз видатків місцевих бюджетів.

Форми бюджетного фінансування. Характеристика форм бюджетного фінансування. Кошторисне фінансування, бюджетні кредити, бюджетні інвестиції, державні трансферти.

Порядок та особливості кошторисного фінансування як основної форма здійснення видатків із бюджету.

Тема 9. Основи фінансування бюджетної сфери в Україні

Бюджетне фінансування. Система бюджетного фінансування: відомча та програмно-цільова. Форми бюджетного фінансування: кошторисне фінансування, державні інвестиції, бюджетні кредити, державні трансферти. Методи бюджетного фінансування.

Кошторис бюджетної установи його форма і зміст. Порядок складання і затвердження та виконання кошторису бюджетної установи.

Нормування видатків в Україні. Види норм видатків та нормативів, порядок їх встановлення.

Тема 10. Видатки бюджету на економічну діяльність та науку

Склад видатків бюджету на економічну діяльність, їх роль і місце у розвитку економіки. Напрями і форми бюджетного фінансування економіки.

Бюджетні інвестиції, їх види. Капітальні вкладення і джерела їх фінансування. Відомча система фінансування та фінансування інвестиційних проектів. Конкурсний відбір об'єктів бюджетного інвестування, його завдання і критерії. Бюджетне фінансування інвестиційних проектів за рахунок цільових державних позик.

Бюджетні кредити, порядок їх видачі і погашення. Порядок дотування збиткових підприємств. Шляхи фінансового оздоровлення державного сектора і ліквідації збитковості.

Галузева структура видатків бюджету на економічну діяльність. Особливості фінансування видатків на розвиток промисловості та енергетики, будівництва, транспорту, зв'язку, телекомунікацій та інформатики, сільського та лісового господарства, на розвиток місцевої інфраструктури та комунальної власності. Операційні витрати, їх склад і призначення. Роль і місце бюджету у фінансуванні операційних витрат.

Видатки бюджету на науку. Організація наукових досліджень і джерела їх фінансування. Фінансування фундаментальних досліджень у наукових установах Академії наук України, у відомчих наукових закладах та вищих закладах освіти. Кошторисне фінансування наукових закладів і наукових програм.

Тема 11. Видатки бюджету на оборону та управління

Фінансові та політичні аспекти видатків держави на оборону. Військова доктрина країни та її вплив на рівень видатків на оборону. Склад і характеристика видатків на оборону, порядок їх планування і фінансування.

Система і структура органів управління в Україні та джерела їх фінансового забезпечення. Видатки бюджетів на державне управління, їх склад і характеристика. Видатки на утримання органів законодавчої, виконавчої влади та місцевого самоврядування. Видатки на судові та правоохоронні органи, прокуратуру. Видатки на утримання фінансових, фіскальних та митних органів. Порядок планування та фінансування видатків бюджетів на управління.

Тема 12. Видатки бюджету на соціальну сферу

Соціальні видатки бюджету як відображення соціальної політики держави. Типи соціальної політики та їх вплив на обсяги бюджетною фінансування бюджетних видатків.

Склад соціальних видатків: видатки на соціальний захист, соціальне забезпечення і соціальну сферу. Соціальне медичне страхування, їх роль у реалізації соціальної політики її вплив на обсяги бюджетного фінансування соціальних видатків.

Форми й види соціального захисту населення: пенсійне забезпечення; соціальні допомоги; соціальні гарантії.

Засади бюджетного фінансування освіти, роль і місце бюджету у системі фінансового забезпечення освітніх закладів.

Видатки бюджету на освіту, їх склад і структура. Бюджетні заклади освіти, особливості організації їх діяльності. Фінансування загальноосвітніх шкіл.

Оперативно-сітьові показники діяльності школи, порядок їх визначення. Система заробітної плати вчителів і тарифікація педагогічних працівників. Штати і порядок планування фонду заробітної плати. Складання й перевірка кошторису загальноосвітньої школи. Особливості кошторисного фінансування шкіл-інтернатів.

Фінансування дитячих дошкільних закладів: оперативно-сітьові показники, система заробітної плати, штати і планування фонду заробітної плати. Кошторис дитячого дошкільного закладу.

Бюджетне фінансування вищої освіти. Особливості кошторисного планування і фінансування у закладах вищої освіти. Штати і система заробітної плати працівників закладів вищої освіти. Позабюджетні кошти державних ЗВО.

Видатки бюджету на охорону здоров'я, їх склад і структура. Засади бюджетного фінансування охорони здоров'я, роль і місце бюджету у фінансовому забезпеченні медицини.

Бюджетні заклади охорони здоров'я, організація їх фінансової діяльності, Фінансування медичних установ за нормативом бюджетних видатків на одного жителя. Особливості організації фінансової діяльності закладів охорони здоров'я в умовах страхової медицини. Оперативно-сітьові показники медичних установ. Штати і система заробітної плати медичних працівників; порядок планування фонду заробітної плати в установах здоров'я. Складання й перевірка кошторису лікарні.

Бюджетне фінансування закладів культури, склад видатків. Особливості кошторису бібліотек, будинків культури та інших культурно-освітніх закладів. Фінансування преси, видавництва, радіо, телебачення.

Бюджетне фінансування розвитку фізичної культури і спорту. Роль бюджету в державній підтримці олімпійського руху.

Склад видатків на фізичну культуру і спорт, порядок їх планування і фінансування.

Тема 13. Державний кредит і видатки бюджету на обслуговування державного боргу

Економічна сутність державного кредиту. Форми державного кредиту.

Державний борг, його структура. Внутрішній та зовнішній, поточний та капітальний державний борг. Обслуговування державного боргу. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу. Управління державним боргом та його обслуговування. Методи управління державним боргом: конверсія, консолідація, уніфікація позики, обмін облігацій за регресивним співвідношенням, відстрочка погашення, анулювання. Політика реструктуризації державного боргу.

Проблеми і напрями удосконалення управління й обслуговування державного зовнішнього боргу України.

РОЗДІЛ 4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

4.1. Основна література

1. Конституція України: №254к/96ВР Прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96-%E2%F0>.
2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=a&find=1&typ=21>
3. Податковий кодекс України від від 02.12.2010 № 2755-VI // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
4. Про Державний бюджет України на 2021 рік: Закон України від **09.12.2021** 1082-IX // – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1082-20#Text>
5. Про Державний бюджет України на 2022 рік: Закон України від **02.12.2021** **1928-IX** // – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1928-20#Text>
6. Закон України "Про культуру" від 14.12.2010 № 2778-VI . - Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2778-17>
7. Закон України "Основи законодавства України про охорону здоров'я" від 19.11.1992 № 2801-XII(зі змінами і доповненнями) // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2801-12>.
8. Закон України "Про вищу освіту" від 01.07.2014 № 1556-VII // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
9. Закон України "Про державну допомогу сім'ям з дітьми" від 21.11.92р. № 2811-12 (зі змінами і доповненнями) // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2811-12>.
10. Закон України "Про дошкільну освіту" від 11.07.2001р. № 2628-III (зі змінами і доповненнями) // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2628-14>.
11. Закон України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" від 09.07.03р. № 1058-15 (зі змінами і доповненнями) // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1058-15>.
12. Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності" від 23.09.1999 № 1105-XIV (зі змінами і доповненнями) // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1105-14>.
13. Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття" від 02.03.2000 р. № 1533-111(зі змінами і

- доповненнями) // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1533-14>.
14. Закон України "Про повну загальну середню освіту" від 16.01.2020 № 436- IX (зі змінами і доповненнями) // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: [Про повну загальну середню ос... | від 16.01.2020 № 463-IX \(rada.gov.ua\)](#).
15. Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні" від 21.05.1997р. № 280/97-ВР (зі змінами і доповненнями) // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=280%2F97-%E2%F0>.
16. Закон України "Про оплату праці" від 24.03.95 р. № 108/95-ВР (зі змінами і доповненнями) // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=108%2F95-%E2%F0>.
17. Закон України "Про освіту" від 05.09.2017 року № 2145-ХІІІ (зі змінами і доповненнями) // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: [Про освіту | від 05.09.2017 № 2145-VIII \(rada.gov.ua\)](#)
18. Закон України "Про охорону праці" від 14.10.1992 р. № 2694-ХІІ (зі змінами і доповненнями) // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2694-12>.
19. Закон України "Про прожитковий мінімум" від 15.07.1999 № 966-ХІV (зі змінами і доповненнями) // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=966-14>.
20. Закон України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010р. № 2464-VI (зі змінами і доповненнями) // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2464-17>
21. Закон України «Про державну службу» від 10.12.2015 № 889-VIII (зі змінами і доповненнями) // – Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/889-19>
22. Закон України Про добровільне об'єднання територіальних громад від 05.09.2015р. № 676-VIII. - [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/157-19>
23. Закон України Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення від 19.10.2017 № 2168 –VIII - [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2168-19/ed20171019#Text>
24. Інструкція про порядок обчислення заробітної плати працівників освіти, затверджена наказом Міністерства України від 11.06.2007р. № 471 // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0675-07>.
25. Наказ Міністерства праці та соціальної політики України і Міністерства охорони здоров'я України від 05 жовтня 2005р. №308/519 "Про впорядкування умов оплати праці працівників закладів охорони здоров'я та установ соціального захисту населення" (зі змінами і доповненнями) //

Офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України. – Режим доступу: <http://mozdocs.kiev.ua/view.php?id=4792>.

26. Наказ Міністерства ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ Про впорядкування умов оплати праці та затвердження схем тарифних розрядів працівників навчальних закладів, установ освіти та наукових установ від 26.09.2005 № 557. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1130-05>.

27. Постанова Верховної Ради України "Про структуру бюджетної класифікації" від 12.07.1996р. № 327/96-ВР // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=327%2F96-%E2%F0>.

28. Постанова Кабінету Міністрів України "Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери" від 30.08.2002 № 1298 // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1298-2002-%D0%BF>

29. Постанова Кабінету Міністрів України « [Про затвердження Порядку виплати надбавки за стаж наукової роботи](#)» від 14.04.2004 № 494 // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/494-2004-%D0%BF>

30. Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2002 року № 228 // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=228-2002-%EF>.

31. Постанова Кабінету Міністрів України Про внесення змін до Порядку перерахування міжбюджетних трансфертів від 23.01.2015р. № 12. - Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/12-2015-%D0%BF>

4.2. Додаткова література

1. Бюджетна система : підруч. / за ред. С. І. Юрія, В. Г. Дем'янишина, О. П. Кириленко. – Тернопіль : ТНЕУ, 2013. – 624 с URL : <http://dspace.tneu.edu.ua/jspui/bitstream/316497/521/1/Бюджетна%20система.%20Підручник.pdf>

2. Бюджетна система: Навчальний посібник / [Баранова В.Г., Дубовик О.Ю., Хомутенко В.П. та ін.] за заг. ред. В.П. Хомутенко. – Одеса: Видавництво Бартенєва, 2014. – 392 с. URL : <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2810/3/Бюджетна%20система.pdf>

3. Бюджетна система : навч. посіб. / Н. І. Климаш, К. В. Багацька, Н. І. Дем'яненко та ін. ; за заг. ред. Т. А. Говорушко. – Львів : «Магнолія 2006», 2014. – 296 с. URL : <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/20991/1/budget%20system.pdf>

4. Бюджетна система : навч. посіб. / І. Л. Шевчук, В. О. Черепанова, Т. О. Ставерська. – Друге вид., переробл. і допов. – Харків : Видавець Іванченко І. С., 2015. – 284 с. URL : http://shron1.chtyvo.org.ua/Shevchuk_Iryna/Biudzheta_systema.pdf
5. Сучасна бюджетна система: правила та процедури: Навчальний посібник / [За заг. ред. В. В. Зубенка]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-II) впровадження». – К., 2017. – 184 с. URL : https://www.ibser.org.ua/sites/default/files/170x240_preview_0.pdf
6. Бюджетна система. Практикум : навч. посіб. [Електронний ресурс] / За наук. ред. проф. В. М. Федосова. — [Кондратюк С. Я., Жибер Т. В., Коломієць Г. Б. та ін.] — К.: КНЕУ, 2015. — 454 [2] с. URL : <https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/20331/fedosov.pdf>
7. Дема Д.І., Фещенко Н.М., Шубенко І.А. Бюджетна система: навч. посібник / Д.І. Дема, Н.М. Фещенко, І.А. Шубенко; за заг. ред. Д.І. Деми. – Житомир: Житомирський національний агроекологічний університет, 2014. – 500 с. URL : <http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/3183/1/Bydgetna%20sustema.pdf>
8. Бюджетна система в таблицях і схемах : Навчальний посібник / [Ситник Н.С., Західна О.Р., Стасишин А.В., Шушкова Ю.В]. – Львів : Видавництво: Априорі, 2017. – 180 с.
9. Бюджетно-податкова політика активізації підприємництва в Україні: кол. моногр. / [Стасишин А.В., Ситник Н.С., Ватаманюк-Зелінська У.З. та ін.]; під заг. ред. д.е.н. Ситник Н.С. – Львів : «Сполом», 2016. – Ч.1. – 412 с.
10. Навчально-методичний посібник / Н. Б. Ярошевич, Н. О. Шпак, В. Є. Матвійшин. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012. 224 с.
11. Сорока Р.С., Благун І.Г. Бюджетна система: Навчальний посібник. / Р.С. Сорока, І.Г. Благун. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2011. – 236 с..
12. Реформа, децентралізація: прикладні аспекти реалізації: навчально-методичний посібник / Авт. кол.: Ю.Б. Молодожен, О.В. Голинська, О.В. Гуненкова, О.Л. Ковінчук [за заг.ред. С.А. Попова]. – Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2015. – 84 с.
13. Ярошевич Н.Б. Бюджетна система: Практикум: Навчальний посібник / Н.Б.Ярошевич, І.Ю.Кондрат, А.І.Якимів.– Львів.: «Новий Світ2000», 2019. – 400 с
14. Миськів Г. Бюджетна система : теоретичні та практичні аспекти (у схемах і таблицях) : навчальний посібник. Львів : Растр-7, 2020. – 272 с.
15. Практикум із бюджетної системи [Електронний ресурс] : навчальний посібник / С. В. Юшко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. – 188 с

4.3. Періодичні видання

1. Актуальні проблеми економіки
2. Баланс-Бюджет
3. Бюджетна бухгалтерія
4. Економіка України

5. Економіка, фінанси, право
6. Економіст
7. Казна України
8. Регіональна економіка
9. Світ фінансів
10. Сталий розвиток економіки
11. Фінанси України

Internet сайти

1. Офіційний сайт Державної казначейської служби України [Електронний ресурс]: Режим доступу: www.treasury.gov.ua
2. Офіційний сайт Держкомстату України [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України.– [Електронний ресурс]: Режим доступу: www.kmu.gov.ua/
4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України.– [Електронний ресурс]: Режим доступу: www.mf.gov.ua/
5. Сайт «Децентралізація влади» [Електронний ресурс]: Режим доступу: decentralization.gov.ua/
6. Сайт газети «Голос України». [Електронний ресурс] - режим доступу: <http://www.golos.com.ua/article/255545>
7. Сайт Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень [Електронний ресурс]: Режим доступу: www.ibser.org.ua